

SVENLJUNGA
KOMMUN

modell

plan

Biblioteksplan 2020-2025

policy

program

regel

riktlinje

rutin

strategi

taxa

.....
Beslutat av: Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutandedatum: 2021-12-14

Ansvarig: Kulturchefen

Revideras: Vid behov

Följas upp: Årligen

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Biblioteksverksamhetens uppdrag	3
Beskrivning av biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun.....	3
Samarbeten.....	5
Intrakommunala samarbeten.....	5
Det öppna biblioteket	6
Det läs- och skrivfrämjande biblioteket.....	6
Det digitala biblioteket	7
Det lärande biblioteket	7

Inledning

Svenljunga kommuns biblioteksplan gäller för all kommunal biblioteksverksamhet såsom folkbibliotek, skolbibliotek, biblioteksverksamhet riktad mot förskola, grundskola, vuxenutbildning, vård, stöd och omsorg. Den utgår ifrån artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, UNESCO:s skol- och folkbiblioteksmanifest, förslag till Nationell biblioteksstrategi, bibliotekslagen, skollagen, Regional biblioteksplan Västra Götaland 2020-2023, Kulturplan Boråsregionen 2020-2023, verksamhetsplan för skolbibliotek i Svenljunga kommun och visionen för Svenljunga kommun.

Biblioteksplanen beskriver den riktning biblioteksverksamheten ska ha fram till och med 2025.

Biblioteksplanen för Svenljunga kommun kommer att följas upp genom årliga verksamhetsplaner och årliga verksamhetsbeskrivningar.

Biblioteksverksamhetens uppdrag

Bibliotekets (både folk- och skolbibliotek) uppdrag formuleras så här i bibliotekslagen (2013:801 § 2)

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.”

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

”Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Prioriterade målgrupper är barn och unga, personer med funktionsnedsättningar, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.

Unescos skol- och folkbiblioteksmanifest betonar att folk- och skolbibliotekens uppgift är att främja utbildning, kultur, information, läs- och skrivkunighet och förmågan att söka information. Tillgången till information är en förutsättning för ett medborgaransvar och för delaktighet i ett demokratiskt samhälle.

Syftet med skolbiblioteksverksamheten är att verka för att eleverna ska öka sin måluppfyllelse i skolan. Skolbibliotekets uppdrag utgår från styrdokumentet för skolan, skollagen, bibliotekslagen och FN:s barnkonvention.

Beskrivning av biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun

Biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun består av folk- och skolbibliotek, samt biblioteksverksamhet riktad mot de i bibliotekslagen prioriterade målgrupperna i samverkan med andra förvaltningar. Folk- och skolbibliotek har delvis olika uppdrag och

förutsättningar, lyder under delvis olika lagar och är i Svenljunga organiserade i olika förvaltningar.

Folkbiblioteksverksamheten består av huvudbiblioteket i Svenljunga centralort samt det digitala biblioteket. Sedan mars 2021 finns också en mobil verksamhet. Verksamheten styrs av Samhällsbyggnadsnämnden och är placerad i Samhällsbyggnadsförvaltningen - Kulturenheten.

Huvudbiblioteket är öppet 6 dagar/vecka och 40 timmar/vecka. Bokbilen Hjulius, en mindre bokbuss som får köras på B-körkort, åker ut 3-4 dagar/vecka och besöker runt 40 hållplatser i alla delar av kommunen under en tvåveckors turlista. Den serverar både allmänheten och de kommunala förskolorna utanför tätorten. Den mobila verksamheten är fortfarande under uppbyggnad.

Personalresursen består av 5,1 tjänster; fördelat på bibliotekarier 4,8 och resterande del lokalvårdare. Utöver sedvanliga bibliotekarietjänster så finns det särskilda tjänster med inriktning mot barn och unga, funktionsnedsatta samt IT. Alla bibliotekarier tjänstgör i biblioteket och flera turas om att köra bokbilen.

Programverksamheten är en viktig del av bibliotekets utbud och erbjuder arrangemang och aktiviteter såsom teknisksupport, författarbesök, sagostunder, biblioterapi, Shared Reading, föreläsningar och eget skapande.

Skolbiblioteksverksamheten är en pedagogisk resurs genom samarbete med pedagogerna och tillgång till relevant media. Verksamheten styrs av Barn- och utbildningsnämnden och är placerad i Barn- och utbildningsförvaltningen.

Två fackutbildade skolbibliotekarier på 1,5 tjänster driver skolbiblioteksverksamheten. Det finns skolbibliotek på varje kommunal grundskola och dessa är öppna under skoltid, men enbart Mogaskolans bibliotek är bemannat med skolbibliotekarier. Om det finns behov åker skolbibliotekarierna ut till de olika skolbiblioteken, för att strukturera deras bibliotek i samråd med pedagogerna där. Skolbibliotekarierna har samtliga kommunala grundskolor som arbetsfält, men utgår från Mogaskolans bibliotek och skolbibliotekscentral, som kompletterar mediebeståndet på de olika skolbiblioteken.

Enligt 2 kap, 36 § i skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek. I den statliga utredningen om stärkta skolbibliotek föreslås att skollagen ska definiera att skolbiblioteken ska ha ett allsidigt och kvalitativt medieutbud som ställs till elevernas och lärarnas förfogade, vilket vi redan påbörjat arbetet med på de olika skolorna.

Den statliga utredningen om stärkta skolbibliotek föreslår att samtliga skolbibliotek ska vara bemannade och då i första hand med skolbibliotekarier som har utbildning i biblioteks- och informationsvetenskap. För att kunna ha en hög bemanning, som utredningen föreslår, skulle skolbibliotekarietjänsterna behöva utökas. Bemanning på samtliga skolbibliotek skulle ge möjligheter att hjälpa eleverna att hitta böcker, som kan locka till läsning, samt även kunna avlasta pedagogerna. Dessutom skulle de fackutbildade skolbibliotekarierna kunna delta i den pedagogiska verksamheten ute på skolorna med sin specifika kompetens.

Då rektorerna numera ansvarar för skolbiblioteken bör utvecklingen av verksamheten ske i samråd med rektorerna och även med pedagogerna. Samarbetet med pedagogerna är centralt och i den statliga utredningen föreslås rektorerna även ansvara för att samarbetsformer utvecklas mellan skolbibliotekarier och lärare. Elevinflytandet är också viktigt. Kontakter med andra skolbibliotekarier samt relevant kompetensutveckling främjar verksamhetsutvecklingen ytterligare.

Den kommunala vuxenutbildningen i Svenljunga/Lärcentrum har inget eget bibliotek men besöker folkbiblioteket bland annat som en del av introduktion för SFI. I Svenljunga kommun finns inget kommunalt gymnasium. Däremot ett Naturbruksgymnasium där Västra Götalands region är huvudman. Skolbiblioteksverksamheten där bedrivs i egen regi, men vissa personalresurser köps emellanåt in från folkbiblioteket.

Samarbeten

Bibliotekslagen efterlyser starkare och tydligare samarbete mellan bibliotek och övriga kommunala verksamheter.

Biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun samverkar mer eller mindre formaliserat med flera kommunala förvaltningar och bibliotek i andra kommuner, då framför allt inom Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

Genom den delregionala Kulturplanen för 2020-2023 har samarbetet stärkts och formaliserats ytterligare. Under planperioden ska samtliga åtta medverkande kommuner starta upp och ingå i ett bibliotekskluster med gemensam bibliotekskatalog och gemensamt lånekort. Därmed erbjuds förbättrad service till alla biblioteksanvändare inom de medverkande kommunerna; utbudet blir större och lättare att ta del av, principen låna här-lämna där kommer gälla överallt inom samarbetet. Förutom fördelar för biblioteksanvändarna ger det också positiva effekter i organisationen; större kollegial samverkan, ökat kunskapsutbyte samt möjlighet till ekonomiska fördelar då kostnader för system mm kan delas och upphandlingar kan göras gemensamt.

Till dess att det nya delregionala samarbetet är på plats fortsätter det nuvarande goda samarbete med biblioteksverksamheten i Tranemo kommun. Svenljunga och Tranemo biblioteksverksamheter har en gemensam bibliotekskatalog, ett gemensamt lånekort och gör i de fall det är aktuellt gemensamma upphandlingar.

Folkbiblioteksverksamheten i Svenljunga samarbetar med olika aktörer från civilsamhället, såsom studieförbund, hembygds- och kulturföreningar. Ambitionen är att under kommande planperiod fördjupa och öka samarbetet, att öppna upp och bjuda in nya samarbetspartners och prova nya metoder för att på bästa sätt fortsätta att vara en relevant resurs i samhället.

Även skolbiblioteken i Sjuhärad samverkar i ett nätverk initierat av Mediapoolen Västra Götaland AB. Genom studiebesök, nätverksträffar och riktad utbildning ökas skolbibliotekariernas kompetens och vidareutvecklas skolbiblioteksverksamheten i Svenljunga.

Intrakommunala samarbeten

Biblioteket ska vara en attraktiv och synlig partner i samhället och bidra till att nå kommunens övergripande målområden.

Det intrakommunala samarbetet syftar till att på bästa sätt uppfylla de beslutade målområdena för kommunens verksamhet. Samverkan baseras på ömsesidigt ansvar mellan förvaltningarna att utveckla denna verksamhet. Syftet från bibliotekets sida är att i dessa samarbeten nå ut med sin verksamhet till kommuninvånarna och särskilt till bibliotekets prioriterade målgrupper, d.v.s. barn och unga, personer med funktionsnedsättningar, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.

Inom Barn- och utbildningsförvaltningens område arbetar skolbiblioteket mot den kommunala grundskolan, medan folkbiblioteket ansvarar för biblioteksverksamhet riktad till förskolan och vuxenutbildningen.

Samarbetet mellan folk- och skolbiblioteket samt folkbiblioteket och Vuxenutbildningen/Lärcentrum ska under planperioden utvecklas och förtydligas.

Inom Socialförvaltningens område stöttar folkbiblioteket kommunens invånare som har behov av särskild service såsom funktionsnedsatta och synskadade. "Boken kommer" innebär möjlighet att få leverans till hemmet i samarbete med hemtjänsten. Talböcker ger möjlighet att få inläst litteratur till hemmet genom postleverans.

Under planperioden ska arbetet med att marknadsföra tjänsterna förbättras och utvecklas.

Det öppna biblioteket

Folkbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap. Det gör vi genom att:

- erbjuda god tillgänglighet i våra fysiska miljöer likväl som i våra digitala.
- arbeta uppsökande och utåtriktat.
- fortsätta att utveckla samarbeten med civilsamhället, föreningar och studieförbund.
- tillvarata besökarnas önskemål och uppmuntra initiativ som utvecklar verksamheten.
- stötta den demokratiska processen i samhället och vara en självklar arena vid såväl nationella val som EU-val.

Skolbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska under skoltid vara en öppen och tillgänglig resurs för skolornas elever och personal. Det gör vi genom att:

- ha skolbibliotek på varje kommunal grundskola, som om möjligt är bemannade med skolbibliotekarier.
- vidareutveckla samarbetet mellan skolbibliotekarier och lärare.
- tillvarata elevernas intresse och uppmuntra elevinflytandet.
- erbjuda en likvärdig tillgång till media för alla elever i kommunen.

Det läs- och skrivfrämjande biblioteket

Folkbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska inspirera till läsupplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelsen. Det gör vi genom att:

- ha ett attraktivt utbud av litteratur och medier för alla åldrar.
- erbjuda ett utbud som speglar de språkgrupper som finns etablerade i kommunen och de nationella minoritetsspråken.
- erbjuda ett utbud som användaren kan ta del av på olika sätt, anpassade efter dennes behov och möjligheter.
- arrangera aktiviteter som är läs- och skrivfrämjande.

Skolbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska stimulera elevernas läslust och på så sätt bidra till att läsförmågan hos eleverna i kommunen höjs. Det gör vi genom att:

- ha ett brett mediebestånd av skön- och facklitteratur på olika läsnivåer och på relevanta språk för eleverna samt anpassad media för barn med särskilda behov.
- hjälpa eleverna och pedagogerna att hitta rätt media.
- erbjuda färdiga och specialanpassade boklådor samt klassuppsättningar.
- ha skrivandelektioner för åk 2-6 samt erbjuda material för skrivande i åk 1.
- starta upp läsprojekt genom bokprat för åk F-8.
- anordna författarbesök i samråd med pedagoger.
- fira världsboksdagen och då lyfts läsande och litteratur fram.

Det digitala biblioteket

Folkbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska hjälpa användarna till ökad digital kompetens och medie- och informationskunnighet, likaså ge fri och lika tillgång till information och medier. Det gör vi genom att:

- erbjuda enklare teknisksupport.
- ha ett attraktivt och lättillgängligt e-medieutbud.
- stötta och utveckla användarnas digitala kompetens vid användande av våra resurser såsom publika datorer, skrivare och e-tjänster.
- erbjuda prova på-tillfällen av tekniska lösningar såsom VR, 3D-skrivare, läsplattor och e-tjänster.

Skolbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska bidra till elevernas användande av digitala verktyg. Det gör vi genom att:

- eleverna i åk 1-9 har egna datorer för att exempelvis söka i olika elektroniska källor som komplement till tryckt media.
- använda datorerna under vissa skrivlektioner.
- erbjuda tillgång till e-böcker via Mediapoolen och Inläsningstjänst.
- registrera och introducera användare i Legimus, så elever med särskilda behov får tillgång till talböcker.
- arbeta läsfrämjande digitalt genom boktips i sociala medier.
- utveckla digitala bokprat.

Det lärande biblioteket

Biblioteksverksamheten i Svenljunga ska stödja människors möjligheter till livslångt lärande och kontinuerligt utveckla verksamheten för att möta samhällets utmaningar. Det gör vi genom att:

- arrangera aktiviteter som stimulerar till den egna utvecklingen.
- vara en plats för bildning och reflektion, enskilt eller i grupp.
- ha kunnig och utbildad personal som vägleder användaren i sin utveckling.
- erbjuda aktuell kurslitteratur, antingen i det egna beståndet eller genom fjärrlån.

Skolbiblioteksverksamheten i Svenljunga ska vara en pedagogisk resurs för elevernas lärande och måluppfyllelse. Det gör vi genom att:

- erbjuda ett brett utbud av media.
- bedriva läs- och skrivprojekt.
- ge lektioner i informationssökning för åk 4 speciellt inriktat på facklitteratur.
- erbjuda fördjupningslitteratur och temalådor till elever och pedagoger.